

Επιμέλεια

Ευρυδίκη Κεφαλίδου – Δέσποινα Τσιαφάκη

Κεραμέως παΐδες

Αντίδωρο στον Καθηγητή Μιχάλη Τιβέριο
από τους μαθητές του

Χορηγός έκδοσης: ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ
Δημητρίου & Λιλίκας Μωραΐτη, Άνδρου

Εταιρεία Ανδρίων Επιστημόνων

Θεσσαλονίκη 2012

Κεραμέως παίδες:

Αντίδωρο στον Καθηγητή Μιχάλη Τιβέριο από τους μαθητές του

Επιστημονική επιμέλεια: Ευρυδική Κεφαλίδου – Δέσποινα Τσιαφάκη

Kerameos Paides:

Studies Offered to Professor Michalis Tiverios by his Students

Edited by Eurydice Kefalidou & Despoina Tsiadaki, Thessaloniki 2012

1. Αρχαία κεραμική 2. Εικονογραφία 3. Αγγειογραφία
4. Τοπική κεραμική Μακεδονίας 5. Εμπορικοί αμφορείς
1. Greek Pottery 2. Iconography 3. Vase-painting
4. Local pottery of Macedonia 5. Trade-amphorae |
|--|

Τυπογραφική Επιμέλεια – Διορθώσεις:

Ευρυδική Κεφαλίδου – Δέσποινα Τσιαφάκη

Εικόνα εξωφύλλου: Λεπτομέρεια από ερυθρόμορφη αρυβαλλοειδή
λήκυθο. Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, αρ. 30877

© Υπουργείο Πολιτισμού & Τουρισμού – Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων

ISBN 978-960-89087-2-7

© Εταιρεία Ανδρίων Επιστημόνων

Διεύθυνση: Βαρβάκη 20, 11474 Αθήνα

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού νόμου (Ν.2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Παραγωγή / Production

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ZHTH
www.ziti.gr

*οἷον τοὺς τῶν κεραμέων παῖδας·
ὡς πολὺν χρόνον διακονοῦντες θεωροῦσι
πρὶν ἄπτεσθαι τοῦ κεραμεύειν*

Πλάτων, Πολιτεία 467a

Περιεχόμενα

Contents

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Δέσποινα Τσιαφάκη – Ευρυδίκη Κεφαλίδου 12

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΤΙΒΕΡΙΟΣ. ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ 16

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΤΙΒΕΡΙΟΣ. ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ 18

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΑΖΙ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ ΜΑΖΙ ΤΟΥ

Ευρυδίκη Κεφαλίδου – Δέσποινα Τσιαφάκη 25

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΛΕΞΕΩΝ 36

I. ΑΤΤΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

ΜΕΛΑΝΟΜΟΡΦΑ ΑΓΓΕΙΑ

Ομηρικά παραλειπόμενα: η αναχώρηση
του Ιπποδάμαντος και του Ευρυλόχου
Σταμάτης Α. Φριτζίλας 39

Homeric Paralipomena: The Departure
of Hippodamas and Eurylochos
Stamatis A. Fritzilas 47

Ψαράδες: οι παῖδες και η θάλασσα
Βικτώρια Σαμπετάι 49

Fishermen: The Ephebes and the Sea
Victoria Sabetai 60

Παραλλαγές σε ένα θέμα: Ηρακλής και
Νηρέυς σε αττικό μελανόμορφο αμφορέα
από την Οισύμη
Ελένη Μανακίδου 61

Variations on a Theme: Herakles and Nereus
on an Attic Black-figured Amphora
from Oisymi
Eleni Manakidou 68

Ηρακλής και χθόνιος Ποσειδώνας:
δύο αλάβαστρα του Ζωγράφου του Διόσφου
Αγγελική Κοκκίνου 69

Herakles and Chthonic Poseidon: Two
Alabastra of the Diosphos Painter
Aggeliki Kokkinou 76

Αττικές μελανόμορφες λήκυθοι από το
νεκροταφείο της αρχαίας Λευκάδας
Γεωργία Πλιάκου 77

Attic Black-figured Lekythoi from the
Cemetery of Ancient Lefkas
Georgia Pliakou 84

ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΑ ΑΓΓΕΙΑ

Μυροδοχεία σε λατρευτικές σκηνές
του 5ου αι. π.Χ.
Παναγιώτα Μπαντίνου 85

Perfume Vases in Representations of Worship
of the 5th c. BC
Panayota Badinou 91

Επίσκεψη σε οίκο ανοχής σε μια κύλικα του Ζωγράφου του Ευαίωνα <i>Ειρήνη Τσακνή</i> 93	Visiting a Brothel in a Cup by the Euaion Painter <i>Eirene Tsakni</i> 100
Φλυθήεν; Σκέψεις για μια αττική ερυθρόμορφη υδρία από την αρχαία Φλύα <i>Γιώργος Γ. Καββαδίας</i> 101	From Phlya? Some Thoughts on an Attic Red-figured Hydria from Ancient Phlya <i>George G. Kavvadias</i> 108
Η Εύκλεια και η Ευνομία σε ένα θραύσμα αρυβαλλοειδούς ληκύθου από τον κύκλο του Ζωγράφου του Μειδία <i>Χριστίνα Αβρονιδάκη</i> 109	Eukleia and Eunomia on a Fragment of a Squat Lekythos from the Circle of the Meidias Painter <i>Christina Avronidaki</i> 116
Ερυθρόμορφος χους με διονυσιακή σκηνή από την Αργυρούπολη <i>Αθηνά Χατζηδημητρίου</i> 117	Red-figured Chous with a Dionysian Scene from Argyroupoli, Athens <i>Athena Chatzidimitriou</i> 125
Σκέψεις και παρατηρήσεις γύρω από την οργάνωση του εργαστηρίου του Ζωγράφου της Ιένας <i>Κλεοπάτρα Καθάρου</i> 127	Thoughts and Remarks on the Organization of the Jena Painter's Workshop <i>Kleopatra Kathariou</i> 134
Εικονογραφικές παρατηρήσεις σε έναν ερυθρόμορφο κρατήρα από την Όλυνθο: θεατρικές επιδράσεις <i>Αμαλία Αβραμίδου</i> 135	Iconographic Observations on a Red-figured Krater from Olynthos: Theatrical Influences <i>Amalia Avramidou</i> 142
Ερυθρόμορφη πελίκη με σκηνή μάχης από την Πέλλα <i>Νικόλαος Ακαμάτης</i> 143	Red-figured Pelike with a Battle Scene from Pella <i>Nikolaos Akamatis</i> 150
II. ΙΩΝΙΚΗ, ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ, ΒΟΙΩΤΙΚΗ, 'ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ' ΚΑΙ ΚΑΤΩΙΤΑΛΙΩΤΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ	
Μια καρποδόχη Ανατολικής Ελλάδας στο Καραμπουρνάκι <i>Δέσποινα Τσιαφάκη</i> 153	An East Greek Fruitstand at Karabournaki <i>Despoina Tsiafaki</i> 161
Κορινθιακή οinochoe της μεταβατικής περιόδου από τον Μόχλο της Ανατολικής Κρήτης <i>Ναταλία Βογκέικωφ-Brogan</i> 163	A Corinthian Oinochoe of the Transitional Period from Mochlos in Eastern Crete <i>Natalia Vogeikoff-Brogan</i> 170

Ο Δίας εναντίον ενός δράκοντα. Μια διαφορετική απεικόνιση του μύθου της αναμέτρησης του Δία με τον Τυφώνα στην Κόρινθο; <i>Άννα Αρβανιτάκη</i>	171	Zeus against a Dragon. A Different Representation of Zeus Fighting Typhon at Corinth? <i>Anna Arvanitaki</i>	178
Βοιωτική κύλικα Κωμαστών από τη Θέρμη Θεσσαλονίκης <i>Ευρυδίκη Κεφαλίδου</i>	179	A Boeotian Komast Cup from Thermi near Thessaloniki <i>Eurydice Kefalidou</i>	188
Εικόνα και λόγος περί γυναικείας αρετής: μια νέα ματιά σε έναν βοιωτικό σκύφο του Μουσείου Κανελλοπούλου <i>Βικτωρία Τσουκαλά</i>	189	Image and Word on Feminine Virtue: A Fresh Look at a Boeotian Skyphos in the Canellopoulos Museum <i>Victoria Tsoukala</i>	197
Οι πολέμαρχοι των Παιόνων Πυραιχμής και Αστεροπαίος στις γραπτές πηγές και την κεραμική των αρχαϊκών χρόνων <i>Γεώργιος Κ. Μάλλιος</i>	199	The Paeonian Warlords Pyraichmes and Asteropaios in the Literary Sources and the Pottery of the Archaic Era <i>Georgios K. Mallios</i>	208
Ερωτική καταδίωξη κόρης σε πρώιμη λευκανική υδρία στο Μουσείο Μπενάκη <i>Μαρία-Χριστίνα Τζάννες</i>	209	Eros Pursuing a Maiden on an Early Lucanian Hydria in the Benaki Museum <i>Maria-Christina Tzannes</i>	218
Οι απεικονίσεις του Χρύσιππου στην απουλική αγγειογραφία: παρατηρήσεις στην εικονογραφία τους <i>Ζαφειρία Παρθένη</i>	219	The Representations of Chrysisippos in Apulian Vase-painting: Remarks on their Iconography <i>Zapheiria Partheni</i>	228
III. ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ ΑΠΟ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ			
Πρωτογεωμετρική και γεωμετρική κεραμική της Βόρειας Ελλάδας: η ιστορία της έρευνας <i>Στέφανος Γιματζίδης</i>	231	Protogeometrische und geometrische Keramik Nordgriechenlands: Die Forschungsgeschichte <i>Stefanos Gimatzidis</i>	238
Η παρουσία της πρωτογεωμετρικής και γεωμετρικής αττικίζουσας κεραμικής στο Βόρειο Αιγαίο. Δύο ενδιαφέροντα παραδείγματα από το Καραμπουρνάκι <i>Νίκος Χατζής</i>	239	The Presence of Protogeometric and Geometric Atticising Pottery in the Northern Aegean. Two Interesting Examples from Karabournaki <i>Nikos Chatzis</i>	246
Τοπικά κεραμικά εργαστήρια του 8ου αι. π.Χ. περιμετρικά του Θερμαϊκού Κόλπου <i>Κωνσταντούλα Χαβέλα</i>	247	Local Pottery Workshops of the 8th c. BC around the Thermaic Gulf <i>Konstantoula Havela</i>	256
Νέα στοιχεία για την 'ωκέλυφη' κεραμική <i>Άννα Παντή</i>	257	New Evidence for the 'Egg-shelled' Pottery <i>Anna Panti</i>	264

Ενδείξεις για μια πρωιμότερη χρονολόγηση του ιερού του Διονύσου στην Καλλιθέα της Χαλκιδικής. Δύο παλιά ευρήματα θέτουν νέα ερωτήματα <i>Δημήτριος Πάτης</i> 265	Indications for an Earlier Chronology of the Sanctuary of Dionysos in Kallithea, Chalcidice. Two Older Finds Set New Issues <i>Dimitrios Patis</i> 272
Κοτύλες με πουλιά: μια ομάδα κεραμικής από θέσεις της Κεντρικής Μακεδονίας <i>Φώτης Γεωργιάδης</i> 273	Bird kotylai: A Pottery Group from Central Macedonian Sites <i>Fotis Georgiadis</i> 282
Το εξάλειπτρο στα ταφικά έθιμα της Κεντρικής Μακεδονίας <i>Βιβή Σαριπανίδη</i> 283	The Exaleiptron in the Funerary Customs of Central Macedonia <i>Vivi Saripanidi</i> 288
Ενεπίγραφα αγγεία από τα αρχαία Στάγειρα <i>Νικόλαος Α. Σκιαδάς</i> 289	Inscribed Vases from Ancient Stageira <i>Nikolaos A. Skiadas</i> 296
IV. ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΑΜΦΟΡΕΙΣ	
Φοινικικοί εμπορικοί αμφορείς από τη Μεθώνη Πιερίας <i>Αλεξάνδρα Κασσέρη</i> 299	Phoenician Trade Amphorae from Methoni, Pieria <i>Alexandra Kasseris</i> 308
Εμπορικοί αμφορείς από το Καραμπουρνάκι <i>Κώστας Φίλης</i> 309	Trade Amphorae from Karabournaki <i>Kostas Filis</i> 320
Ενσφράγιστοι ροδιακοί αμφορείς από αποθέτη στο ιερό της Ίσιδος στη Ρόδο. Μία πρώτη παρουσίαση <i>Φανή Κ. Σέρογλου</i> 321	Stamped Rhodian Amphorae from a Deposit at the Sanctuary of Isis in Rhodes. A Preliminary Presentation <i>Fani K. Seroglou</i> 330
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ 331	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 335	
ΚΕΡΑΜΕΩΣ ΠΑΙΔΕΣ. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ 381	